

МИНИСТЕРСТВО НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО ГЛАВНА
ДИРЕКЦИЯ „ПРОГРАМИРАНЕ НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ”

ИЗИСКВАНИЯ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ

*по покана за представяне на проектни предложения чрез процедура за
директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ*

Приоритетна ос 5: "Техническа помощ"

Операция 5.3: „Изграждане на капацитет на бенефициентите на ОПРР”

Схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ:
BG161PO001/5-02/2012 "В подкрепа за следващия програмен период"

Краен срок за представяне на проектни предложения:

30 април 2013 г.

Бюджетна линия: BG161PO001/5-02/2012

Код по приоритетна тема:	85
Код по форма на финансиране:	01
Код по териториална спецификация:	01
Код по местонахождение:	BG

октомври, 2012 г.

СЪДЪРЖАНИЕ:

СЪДЪРЖАНИЕ:	2
1. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА "РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ"	8
1.1. Въведение	8
1.2. Институционална рамка за прилагане на настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ	9
1.3. Приоритетна ос 5 „ТЕХНИЧЕСКА ПОМОЩ“	9
1.4. Схема за безвъзмездна финансова помощ BG161PO001/5-02/2012 “В подкрепа за следващия програмен период”	11
2. ЦЕЛ НА НАСТОЯЩАТА СХЕМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ	12
2.1. Процедура за изпълнение на схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ	12
3. ОБЩ РАЗМЕР НА ФИНАНСОВИТЕ СРЕДСТВА ПО НАСТОЯЩАТА СХЕМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ	13
4. Правила за допустимост по настоящата схема	14
4.1. Допустимост на кандидата	14
4.2. Допустими дейности по настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ	15
4.2.1. Продължителност	15
4.2.2. Териториален обхват	15
4.2.3. Допустими дейности за финансиране /видове проекти/ по настоящата схема	16
4.2.4. Недопустими дейности/проекти за финансиране по настоящата схема	26
4.2.5. Брой предложения на кандидата за получаване на безвъзмездна финансова помощ	27
4.3. Допустими разходи: разходи, които се признават при отпускане на безвъзмездна финансова помощ по настоящата схема	27
5. НАЧИН НА КАНДИДАТСТВАНЕ И ПРОЦЕДУРА НА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ	30
5.1. Списък на документите за кандидатстване по настоящата схема	30
5.2. Къде и как се кандидатства	32
5.3. Подаване на проектното предложение	33
5.4. Краен срок за кандидатстване	34
5.5. Допълнителна информация	34
6. ОЦЕНКА НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ	35

7. СКЛЮЧВАНЕ НА ДОГОВОРИ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ И ОБЩИ ПРАВИЛА ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО ИМ	38
7.1. Уведомяване относно решението на Договарящия орган	38
7.2. Сключване на договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ	38
7.3. Общи правила при изпълнението на проекти по договори за безвъзмездна финансова помощ	38
7.3.1. <i>Специални условия, приложими при изпълнението на проектите</i>	38
7.3.2. <i>Окончателен размер на безвъзмездната финансова помощ</i>	39
7.3.3. <i>Невъзможност да се изпълнят целите на проекта</i>	39
7.3.4. <i>Промени в договора и бюджета</i>	40
7.3.5. <i>Плащания</i>	40
7.3.6. <i>Наблюдение на изпълнението на проекта и постигане на заложените резултати</i>	40
7.3.7. <i>Отчитане на проектите</i>	41
7.3.8. <i>Публичност</i>	42
8. Списък на приложенията	43

Речник на термините

Безвъзмездна финансова помощ	Без да противоречи на чл. 108 от Регламент (ЕО, Евратом) No1605/2002г., това са средства, предоставени от ОП "Регионално развитие", включително съответното национално съфинансиране, с цел изпълнението на одобрен проект, насочен към постигане на определени резултати.
Бенефициент на безвъзмездна финансова помощ	Лицата, посочени в чл. 2, ал. 4 от Регламент (ЕО) No 1083/2006г. - публичен или частен стопански субект, организация или предприятие, който отговаря за започването или за започването и изпълнението на операциите. В рамките на схемите за помощ по член 87 от Договора за създаване на Европейската общност бенефициентите са публични или частни предприятия, които изпълняват отделен проект и получават публична помощ.
Възстановим данък добавена стойност	Сумата на платения данък върху добавената стойност, която регистрираното по реда на Закона за данък върху добавената стойност лице има право да приспадне от задълженията си по Закона за данък върху добавената стойност, включително когато, като е имало това право, не го е упражнило по реда на закона.
Договарящ орган	Орган, който провежда процедури за набиране и оценка на проектни предложения и сключва договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.
Допустими разходи	Разходите, които могат да бъдат приети като разрешени по един проект по смисъла на ПМС № 62 от 21.03.2007 г. и ПМС № 245 от 09.10.2007 г.
Заповед за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ	Заповед, издадена от Министъра на регионалното развитие и благоустройството, за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с цел изпълнение на одобрен проект.
Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ	Договор, сключен между Ръководителя на Договарящия орган и бенефициент, за предоставяне и разходване на безвъзмездна финансова помощ с цел изпълнение на одобрен проект.
Компонент	Една от възможните сфери на действие на схемата за безвъзмездна финансова помощ, отговаряща на Операция по приоритетна ос 5 „Техническа помощ” на Оперативна програма „Регионално развитие”.
Конкретен бенефициент	Организация, институция, административна или друга подобна структура, индивидуално посочена в оперативната програма или в документ, одобрен от комитета ѝ за наблюдение като единствен субект, който може да изготви проектно предложение и да получи безвъзмездна помощ за

	определена дейност, или която е определена със закон или с подзаконен нормативен акт като правоприемник на такава структура, отговорна за изпълнението на конкретна дейност, и е допустим бенефициент по оперативната програма.
Критерии за допустимост на кандидатите	Критерии относно кандидатите, които могат да бъдат бенефициенти по конкретната безвъзмездна финансова помощ.
Критерии за допустимост на проектните дейности	Изисквания, които се отнасят до видовете дейности, предвидени за изпълнение в рамките на проектните предложения, които отговарят на приоритетите и целите на конкретната безвъзмездна финансова помощ, както и на правилата и законодателството в областта на държавните помощи.
Критерии за оценка на проектните предложения	Критерии, изготвени и одобрени от Управляващия орган, съобразени с критериите за подбор на проекти на ниво операции, одобрени от Комитета за наблюдение по съответната оперативна програма, създаден с Постановление № 182 на Министерския съвет от 2006 г. за създаване на Комитети за наблюдение на Националната стратегическа референтна рамка и Оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, в съответствие с които се извършват оценката и изборът на проекти, които да бъдат съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз.
Недопустими разходи	Разходи, които не могат да бъдат приети като разрешени по проект и не могат да бъдат включени в искане за плащане по смисъла на ПМС № 62 от 21.03.2007 г. и ПМС № 245 от 09.10.2007 г.
Нередност	Всяко нарушение на разпоредба на общностното и/или националното законодателство, произтичащо от действие или бездействие на стопански субект, което има или би имало като последица нанасянето на вреда на общия бюджет на Европейския съюз и/или националния бюджет, като отчете неоправдан разход.
Одитиращ орган	Структурата, която е функционално независима от Управляващия орган и Сертифициращия орган и е отговорна за проверката на ефективното функциониране на системите за управление и контрол.
Оперативна програма	Документ, представен от държава-членка и одобрен от Комисията, който определя стратегия за развитие съгласно набор от приоритети, които следва да се осъществят с помощта на Структурните фондове и Кохезионния фонд.
Операция	Проект или група от проекти, избрани от Управляващия

	орган на съответната Оперативна програма или от друго звено под негова отговорност, съгласно критерии, определени от Комитета за наблюдение, и изпълняван/и от един или повече бенефициенти, с оглед постигане целите на Приоритетната ос, в рамките на което се изпълнява/т.
Оценка на административното съответствие	Етап от оценката на проектното предложение, при който се извършва проверка относно формалното представяне на проектното предложение.
Оценка на допустимостта	Етап от оценката на проектното предложение, при който оценяването се извършва чрез прилагане на критериите за допустимост на кандидатите и проектните дейности.
Приоритетна ос	Набор от специфични цели в рамките на една оперативна програма, към които е насочено изпълнението на конкретни мерки.
Проект	Съвкупност от взаимосвързани и взаимодопълващи се дейности с предварително определена цел/и, необходими ресурси и времева рамка за изпълнение, водещи до постигането на конкретни количествено-измерими резултати.
Проекти, генериращи приходи	Всяка дейност, която включва инвестиция в инфраструктура, чието използване подлежи на такси, заплащани директно от ползвателите или всяка дейност, която включва продажбата или отдаването под наем на земя или сгради или всяко друго предоставяне на услуги срещу заплащане (чл. 55 от Регламент 1083/11.07.2006г).
Ръководител на договарящия орган	Ръководителят на администрацията, в рамките на чиято структура се намира договарящият орган или упълномощено от него длъжностно лице.
Сертифициращ орган	Структурата, отговорна за сертифициране на разходите по всяка оперативна програма и за подготвяне и изпращане на ЕК на сертифицирана декларация за разходите и искане за плащане по всяка оперативна програма.
Схема за безвъзмездна финансова помощ	Това е общоприетото название на безвъзмездна финансова помощ по оперативна програма. В настоящите изисквания безвъзмездна финансова помощ и схема за безвъзмездна финансова помощ се използват като синоними.
Управляващ орган	Структурата, определена да осъществява функцията по управление на оперативната програма и отговорна за нейното ефективно, ефикасно и законосъобразно изпълнение.

Списък на съкращенията:

ГД "ПРР"	Главна дирекция "Програмиране на регионалното развитие" в Министерство на регионалното развитие и благоустройството
ЕК	Европейска комисия
ЕО	Европейска общност
ЕС	Европейски съюз
ЕСФ	Европейският социален фонд
ЕФРР	Европейски фонд за регионално развитие
ЗОП	Закон за обществените поръчки
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
НСРР	Национална стратегическа референтна рамка
ОЛАФ	Европейска служба за борба с измамите.
ОПРР	Оперативна програма "Регионално развитие"
ПМС	Постановление на Министерски съвет
СФ	Структурни фондове

1. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА "РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ"

1.1. Въведение

Оперативната програма „Регионално развитие“ 2007-2013 (ОПРР) представлява единна оперативна програма за всичките шест района в България, които са избираеми за финансиране по цел „Сближаване“ на политиката за сближаване на ЕС. ОПРР е разработена в съответствие с целите на Европейския съюз, определени в Стратегическите насоки за сближаване на Общността за периода 2007-2013 година. Също така, ОПРР е в съответствие с Националната стратегическа референтна рамка на Република България и с Националната програма за реформи. В този по-широк контекст всички действия, предвидени в рамките на ОПРР, ще включват приоритетите на Общността, които подкрепят устойчивото развитие чрез укрепване на растежа, конкурентоспособността и заетостта, социалното включване, както и опазване качеството на околната среда.

Оперативна програма „Регионално развитие“ за периода 2007-2013 г. трябва да изпълни следните средносрочни цели:

Обща цел на програмата

- Подобряване качеството на живот и работната среда с по-добър достъп до основните услуги и нови възможности за повишена регионална конкурентоспособност и устойчиво развитие.

Специфични цели на програмата

- Изграждане на устойчиви и динамични градски центрове, свързани с техните по-слабо урбанизирани периферни територии, като по този начин се увеличат възможностите за просперитет и развитие.
- Осигуряване на по-добър достъп до пътни, ИКТ и енергийни мрежи за изостаналите райони.
- Повишаване на регионалния туристически потенциал за развитие и маркетинг на устойчиви, диверсифицирани, специфични за региона туристически продукти с по-висока добавена стойност.
- Мобилизиране на регионалните и местни технически и институционални възможности и ресурси за осъществяване на политики за регионално развитие.

ОП „Регионално развитие“ поставя стратегически акцент върху ограничен брой въпроси в отговор на потребността от изпълнение на целите на ЕС за постигане на растеж и трудова заетост в светлината на подновената Лисабонска стратегия, чрез използване на инструментите на политиката за сближаване и Стратегическите насоки на Общността за сближаване 2007-2013. Акцентът се поставя върху избрана комбинация от няколко стратегически области, попадащи главно в обхвата на първите основни насоки.

- **Стратегията на ОПРР е да се повиши конкурентоспособността и привлекателността на регионите и общините и да се намалят различията между и особено в рамките на шестте района за планиране на ниво NUTS II посредством подобряване на индустриалната, жилищната, социалната, екологичната и културна среда на градските райони и достъпността на селските райони по отношение на пътните, информационните и комуникационни, както и енергийните мрежи.**

Стратегията ще бъде изпълнена посредством пет приоритетни оси, както следва:

- Приоритетна ос 1: Устойчиво и интегрирано градско развитие;
- Приоритетна ос 2: Регионална и местна достъпност;
- Приоритетна ос 3: Устойчиво развитие на туризма ;
- Приоритетна ос 4: Местно развитие и сътрудничество;
- Приоритетна ос 5: Техническа помощ;

1.2. Институционална рамка за прилагане на настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ

Управляващ орган на ОПРР е Главна дирекция „Програмиране на регионалното развитие“ в Министерство на регионалното развитие и благоустройството. Управляващият орган носи отговорност за управлението на ОПРР, съгласно Регламент (ЕО)№ 1083/2006г.

Договарящ орган на ОПРР - Управляващият орган е и Договарящ орган, по смисъла на ПМС №121/2007 г. за определяне на реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, и по Програма ФАР на Европейския съюз;

Отдел „Изпълнение на програмните приоритети“ - изготвя Индикативен годишен работен план за предвидените дейности по приоритетна ос „Техническа помощ“, приема и регистрира проектите предложения, и администрира процесът на оценка.

Комитет за наблюдение на ОПРР одобрява критериите за избор на операции по ОПРР, осъществява наблюдение, одобрява корективни мерки и изпълнява и други функции, произтичащи от Регламент (ЕО) 1083/2006г. и ПМС №182 / 21.07.2006 г.

Сертифициращ орган е Дирекция "Национален фонд" в Министерство на финансите. Съгласно чл. 61 от Регламент (ЕО) №1083/ 2006г., Сертифициращият орган е отговорен за сертифициране на разходите, извършени от бенефициентите.

Одитен орган е Изпълнителна агенция „Одит на средствата от ЕС“ към Министъра на финансите. Съгласно чл. 62 от Регламент (ЕС) № 1083/2006 г., Одитният орган е отговорен за извършване на одити за проверка на ефективното функциониране на системата за управление и контрол на оперативната програма.

Централно координационно звено е структурата, която координира и следи изпълнението на целите на НСРР в процеса на усвояване на средствата от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС в страната. Функциите на структурата се изпълняват от дирекции „Програмиране на средствата от ЕС“, дирекция „Мониторинг на средствата от ЕС“ и „Информация и системи за управление на средствата от ЕС“ в Министерския съвет.

1.3. Приоритетна ос 5 „ТЕХНИЧЕСКА ПОМОЩ“

Ефективното управление и изпълнение на ОПРР изисква особено внимание по отношение на мерките за техническа помощ, за да се отговори на основните потребности от подкрепа при координирането на програмата и да се укрепи капацитетът на административните структури, участващи в изпълнението на програмата, както се посочва в чл. 46 на Общия регламент.

Целта на приоритетна ос "Техническа помощ" е да се осигури безпрепятствено изпълнение, наблюдение, оценка, публичност и контрол на програмата, осигурявайки по този начин високо ниво на усвояване на фондовете от ЕС. Поради обхвата и броя

на потенциалните бенефициенти мерките за публичност и информираност са от особено значение.

За първи път българските административни структури трябва да се изправят пред предизвикателството, свързано с управлението на съфинансирани по линия на Структурните фондове (СФ) проекти, независимо от това, че съществува значителен опит по проекти финансирани от предприежинителните инструменти. Като цяло управлението на една оперативна програма и на отделни проекти (или на интегрирани проекти) предполага прилагането и изпълнението на дейности, включващи такива от изготвянето на неофициални доклади до подготовката на официални документи.

Ще се подкрепя обучението на служителите на всички организации, които участват в процеса, на всички териториални нива и във всички етапи - програмиране, управление, наблюдение, контрол и изпълнение на ОПРР, генериране на проекти и поддържане на набор от проектни предложения, повишаване на информираността, укрепване на капацитета на потенциалните бенефициенти, разпространение на информация, знания и умения в цялата страна.

Съгласно Чл. 69 от Регламент (ЕО) 1083/2006 и раздел 1 от Регламент (ЕО) 1828/2006, Управляващият орган отговаря за осигуряването на информация и публичност по Оперативна програма "Регионално развитие". Тези дейностите трябва да осигурят широка публичност на ОПРР, подчертаваща финансовия принос на Европейския фонд за регионално развитие и да предоставят на потенциалните бенефициенти на помощта (т.е. общините, НПО и др.) подробна информация за административните процедури, които следва да се спазват за получаване на финансиране по ОПРР, включително описание на процедурите за кандидатстване и оценка на проектите, критериите за оценка и подбор, отговорните лица на национално, регионално и местно равнище, които могат да предоставят повече информация.

Дейностите по информация и публичност, обаче, сами по себе си не са достатъчни за подпомагане на потенциалните бенефициенти в подготовката на качествени проектни предложения и тяхното правилно изпълнение. Чрез използване на техническата помощ, ще се подкрепят дейности, адресиращи трудностите, изпитвани от бенефициентите при приоритизиране на потребностите им, идентифицирането на проектни идеи, подготовката на проекти, обосновката и пълното окомплектоване на проектите. Важен проблем, към който също ще се насочи вниманието, е засилване на капацитета на административните структури – конкретни бенефициенти по ОПРР, пряко отговорни за процесите на подготовка, управление и изпълнение на Средносрочни рамкови инвестиционни програми и проектни фишове/проектни предложения по ОПРР.

По отношение на конкретното си съдържание техническата помощ предвижда различни видове услуги и дейности, насочени към осигуряването на висока ефективност на процесите на планиране и управление на съфинансираните проекти чрез иновационни или традиционни инструменти и методи. Приоритетната ос ще бъде насочена и към дейности, свързани с непрекъснато отчитане на напредъка по управлението и изпълнението на ОПРР, извършването на различни видове проучвания, анализи, доклади, улесняващи изпълнението и оценяващи въздействието на предвидените мерки по ОПРР, и целящи ефикасно и ефективно усвояване на средствата по ЕФРР.

По Приоритетна Ос 5 се подкрепят следните Операции:

Операция 5.1. Програмиране, управление, мониторинг, оценка и контрол

Операция 5.2. Комуникация, информация и публичност

Операция 5.3. Изграждане на капацитет на бенефициентите на ОПРР

1.4. СХЕМА ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ BG161PO001/5-02/2012 “В ПОДКРЕПА ЗА СЛЕДВАЩИЯ ПРОГРАМЕН ПЕРИОД”

В стратегията „Европа 2020“ се предлагат три взаимно утвърждаващи се приоритета за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. Устойчивото развитие на градовете може да допринесе значително за осъществяването на тези цели. Градовете могат да допринесат за приобщаващия растеж и по-специално в борбата срещу социалната поляризация и бедността, в решаването на проблемите, произтичащи от застаряването на населението и климатичните промени. В дългосрочен план, градовете не биха могли да изпълняват своята роля на двигатели на социалния напредък и икономическия растеж, ако не успеем да запазим социалното равновесие вътре в тях и помежду им, да гарантираме културното им многообразие и да създадем висококачествена градска среда, архитектура и дизайн.

УО на ОПРР е в процес на подготовка на оперативна програма за следващия програмен период. Основен приоритет в ОПРР 2014 -2020 г. ще бъде устойчивото и интегрирано градско развитие. Устойчивото и интегрирано градско развитие е идентифицирано като фактор за устойчив икономически растеж в Националната програма за реформи 2011-2015 г. (основен документ, отчитащ макроикономическото развитие на България и постигане целите на Стратегия Европа 2020 г.) Устойчивото и интегрирано градско развитие е идентифицирано като важна част от ключов приоритет 3 „Постигане на устойчиво, интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал“ и във втория основен документ за развитие на България до 2020 г.: Националната програма за развитие „България 2020“.

Основно предизвикателство до 2013 г. е разработване на интегрирани планове за градско възстановяване и развитие (ИПГВР), включващи пакет с готови проекти за реализация от 01.01.2014 г., в рамките на изпълнение на ОПРР 2014-2020 г. ИПГВР представлява съвкупност от свързани във времето и пространството проекти, действия и инвестиционни намерения, които се прилагат в определени градски зони за въздействие. Той интегрира политики и обединява разнородни участници за тяхното съвместно провеждане, като допринася за реализация на визията и стратегията за развитие на града, респективно конкретни приоритети на развитието, определени в действащи стратегически документи.

Съгласно изискванията за кандидатстване по схема за БФП BG161PO001/1.4-07/2010 „Подкрепа за интегрирани планове за градско възстановяване и развитие“, 36-те общини - конкретни бенефициенти трябва да представят и внесат пред УО на ОПРР цели и проблемен анализ, включващ визия и избор (идентифициране) на зони за въздействие. В рамките на зоните за въздействие ще бъдат реализирани готови (зрели) проекти.

Ето защо настоящата схема е насочена към разработване на готови (зрели) проекти в пълна степен на проектна готовност (работни проекти в пълния им обем, съгласувания, одобрения, разрешения и др.) (project pipeline), с които общините конкретни бенефициенти ще имат възможност да кандидатстват за финансиране със средства по линия на оперативната програма за регионално развитие през следващия програмен период 2014 – 2020. По този начин, на един значително по-ранен етап ще се постигне висока проектна готовност на общините да кандидатстват с проектни предложения за финансиране в рамките на следващия програмен период.

Разработваните проекти трябва да бъдат включени в рамките на съответните интегрирани планове за градско възстановяване и развитие и план-графиците за изпълнение и програмите за реализация на интегрираните планове в конкретната зона за въздействие – зони с преобладаващ социален характер, зони с потенциал за икономическо развитие, зони на публични функции с висока обществена значимост.

2. ЦЕЛ НА НАСТОЯЩАТА СХЕМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ

Основната цел

- Укрепване на капацитета на бенефициентите за успешно участие в изпълнението на оперативната програма за регионално развитие за периода 2014-2020 г. и усвояване на финансовите ресурси по СФ.

Конкретни цели:

- Да се предостави техническа помощ за генериране и подготовка на готови инвестиционни проекти (project pipeline) за оперативната програма за регионално развитие за периода 2014-2020 г.
- Да се подпомогнат местните органи в създаването на списък с «готови за финансиране» проекти, които да бъдат включени в Интегрираните планове за градско възстановяване и развитие

Индикатори, посредством които се измерва постигането на целта на настоящата схема:

- брой подготвени инвестиционни проекти;
- очаквана стойност на инвестиционните проекти, които са подготвени за кандидатстване;

2.1. Процедура за изпълнение на схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ

Изпълнението на настоящата схема се извършва чрез **процедура на директно предоставяне** в съответствие с ПМС №121/31.05.2007 г. за определяне на реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС.

Съгласно чл. 34 ал.1 от ПМС № 121/31.05.2007 г. процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е тази, при която проектно предложение може да подаде само кандидат, който изрично е посочен в съответната оперативна програма като конкретен бенефициент на помощта.

Кандидатстването по настоящата схема за безвъзмездна финансова помощ се осъществява въз основа на проектни предложения

Получените проектни предложения се оценяват в съответствие с критериите, описани в настоящите Изискванията за проектно предложение по приоритетна ос “Техническа помощ”.

Оценката се извършва на един етап и се документира чрез попълване на контролен лист.

ВАЖНО!

Изпълнители от страна на конкретния бенефициент:

Конкретният бенефициент на безвъзмездна финансова помощ може да възложи изпълнението на дейностите по проекта на изпълнители. Изпълнителите от страна на конкретния бенефициент не са партньори по проектите и изборът им следва да се осъществи съгласно Закона за обществените поръчки и съответните подзаконови нормативни актове.

3. ОБЩ РАЗМЕР НА ФИНАНСОВИТЕ СРЕДСТВА ПО НАСТОЯЩАТА СХЕМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ

Общият размер на средствата по настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е както следва:

Бюджетна линия	Общ размер на безвъзмездната финансова помощ	Съфинансиране от ЕФРР (85%)	Национално съфинансиране (15%)
BG161PO001/5-02/2012	27 450 000,00 лева	23 332 500,00 лева	4 117 500,00 лева
	14 034 962,14 евро	11 929 717,82 евро	2 105 244,32 евро

С оглед постигане целите на Лайпцигската харта за устойчиви европейски градове финансовият ресурс по настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е разпределен в следните компоненти:

Общият размер на средствата по отделните компоненти е както следва:

Компонент	Общ размер на безвъзмездната финансова помощ (100%)	Съфинансиране от ЕФРР (85%)	Национално съфинансиране (15%)
КОМПОНЕНТ 1 – Столична община	2 500 000,00 лв. 1 278 229,70 евро	2 125 000,00 лв. 1 086 495,25 евро	375 000,00 лв. 191 734,45 евро
КОМПОНЕНТ 2 - Общини на 6-те големи града	9 000 000,00 лв. 4 601 626,93 евро	7 650 000,00 лв. 3 911 382,89 евро	1 350 000,00 лева 690 244,04 евро
КОМПОНЕНТ 3 - 29 общини на средно-големите градове, центрове на агломерационни ареали¹	15 950 000,00 лв. 8 155 105,51 евро	13 557 500,00 лв. 6 931 839,68 евро	2 392 500,00 лв. 1 223 265,83 евро

Договарящият орган си запазва правото да не разпредели всички налични средства по настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ при недостатъчен брой качествени предложения, отговарящи на предварително зададените критерии.

Размер на безвъзмездната финансова помощ по отделните проекти към настоящата схема:

За отделните проекти, които могат да бъдат финансирани по настоящата схема, важат следните размери на безвъзмездната финансова помощ (100%):

Компонент 1:

- максимална сума на безвъзмездната финансова помощ : **2 500 000,00 лв.**

Компонент 2:

¹ 29 общини на средно-големите градове, центрове на агломерационни ареали, съгласно приложение За на ОПРР;

- максимална сума на безвъзмездната финансова помощ : **1 500 000,00 лв.**

Компонент 3:

- максимална сума на безвъзмездната финансова помощ : **550 000,00 лв.**

ВАЖНО!

Максималният размер на проекта не може да надвишава максималния размер на БФП (100%) по съответния компонент.

По настоящата покана за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ **не се изисква съфинансиране от конкретния бенефициент.**

4. ПРАВИЛА ЗА ДОПУСТИМОСТ ПО НАСТОЯЩАТА СХЕМА

Съществуват три вида критерии за допустимост, отнасящи се до:

- **Допустимост на кандидатите**, т.е. организационните структури и административните звена, които биха могли да кандидатстват за отпускане на безвъзмездна помощ (4.1);
- **Допустимост на дейностите**, т.е. проектите, за които може да бъде отпусната безвъзмездна финансова помощ (4.2);
- **Допустимост на разходите**, които се включват при определяне размера на безвъзмездната финансова помощ (4.3).

4.1. Допустимост на кандидата

Допустими кандидати по настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ са 36 общини – центрове на агломерационни ареали, съгласно приложение 3а на Оперативна програма „Регионално развитие” 2007-2013 г., както следва:

По Компонент 1: Столична община

По Компонент 2: Общини на 6-те големи града, центрове на агломерационни ареали, съответно Пловдив, Стара Загора, Бургас, Варна, Русе и Плевен

По Компонент 3: 29 общини на средно-големите градове, центрове на агломерационни ареали:

Благоевград	Гоце Делчев	Кюстендил	Перник	Смолян
Велико Търново	Добрич	Ловеч	Петрич	Търговище
Велинград	Дупница	Лом	Разград	Хасково
Видин	Казанлък	Монтана	Свищов	Шумен
Враца	Карлово	Пазарджик	Силистра	Ямбол
Габрово	Кърджали	Панагюрище	Сливен	

4.2. Допустими дейности по настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ

4.2.1. Продължителност

Планираната продължителност на проектите **не може да надвишава 18 месеца** от датата на сключване на договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

ВАЖНО!

Кандидатът трябва да има предвид и да включи в продължителността на проекта необходимото време за:

- подготовка, съгласуване и провеждане на процедури за възлагане на обществени поръчки за услуги,
- изпълнение на заложените услуги;
- отчетност и одит;
- окончателно разплащане към изпълнителите,
- Приемане/одобрение от страна на УО на ОПРР на крайните продукти от изпълнението на проектните дейности
- други;

4.2.2. Териториален обхват

Интервенциите по настоящата схема трябва да се осъществяват на територията на Република България, в рамките на населените места, административни центрове на 36 общини центрове на агломерационните ареали², изброени по компоненти както следва:

По Компонент 1: Град София, административен център на Столична община

Наименование на населеното място	Код, съгласно Националният регистър на населените места (НРНМ)
София	68134

По Компонент 2 : Населените места, административни центрове на 6-те големи общини;

Наименование на населеното място	Код, съгласно Националният регистър на населените места (НРНМ)
Пловдив	56784

² **Агломерационни ареали** са 36 зони, състоящи се от групи селища и общини с неделими функционални и пътни връзки, които са концентрирани около големи или средни градски центрове.

Стара Загора	68850
Бургас	07079
Варна	10135
Русе	63427
Плевен	56722

По Компонент 3: Населените места, административни центрове на 29 общини, центрове на агломерационни ареали:

Наименование на населеното място	Код, съгласно Националният регистър на населените места (НРНМ)
Благоевград	04279
Велико Търново	10447
Велинград	10450
Видин	10971
Враца	12259
Габрово	14218
Гоце Делчев	17395
Добрич	72624
Дупница	68789
Казанлък	35167
Карлово	36498
Кърджали	40909
Кюстендил	41112
Ловеч	43952
Лом	44238

Наименование на населеното място	Код, съгласно Националният регистър на населените места (НРНМ)
Монтана	48489
Пазарджик	55155
Панагюрище	55302
Перник	55871
Петрич	56126
Разград	61710
Свищов	65766
Силистра	66425
Сливен	67338
Смолян	67653
Търговище	73626
Хасково	77195
Шумен	83510
Ямбол	87374

ВАЖНО!

По настоящата схема са допустими за финансиране проектни предложения, които включват интервенции само в строителните граници на градовете – общински центрове, посочени в таблицата по-горе

4.2.3. Допустими дейности за финансиране по настоящата схема

- (1) изготвяне на **технически/работни проекти** по реда на ЗУТ и Наредба №4 за обхвата и съдържанието на инвестиционни проекти (обн., ДВ, бр. 51 от 5 юни 2001 г.);

- (2) изготвяне на **Обследване за енергийна ефективност** по реда на чл. 16 от Закона за енергийната ефективност, **сертификат за актуално състояние на потреблението на енергия**, издаден по реда на чл.17 от ЗЕЕ (в случай на интервенции върху съществуващи сгради)
- (3) изготвяне на финансови анализи за проекти генериращи приходи по **смисъла на чл. 55 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 г.** свързани с изброените по-долу области на въздействие

За проекти за Интегриран градски транспорт са допустими следните видове дейности:

1. изготвяне на подробно **пред-инвестиционно проучване за цялата система на градския транспорт**, отчитащо въздействието на всички мерки, предприети на територията на общината за управление на транспорта, включително такива, които се изпълняват със средства на бенефициента или частни инвестиции. Пред-проектното проучване трябва да съдържа достатъчна обосновка за предвидените вид на маршрутите на градския транспорт и инвестиции в инфраструктура, транспортни средства или оборудване, да разглежда вариантни решения (сценарии) за избора им и да докаже целесъобразността на избраната опция. Следва да се представят прогнозните тенденции по отношение на трафика и търсенето, както и промяната им след изпълнение на планираните инвестиции. Тази информация следва да е подкрепена с описание на транспортното моделиране и резултатите от него и да включва прогнозни данни за допълнителния брой пътувания в резултат на интервенциите. Проучването трябва да съдържа подробен анализ на правната и институционална рамка, в която проектът ще се изпълнява и в която ще бъдат експлоатирани резултатите, както и да предлага адекватен модел на експлоатация в пълно съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕО) 1370/2007 относно обществените услуги за пътнически превоз с железопътен и автомобилен транспорт
2. изготвяне на финансови анализи - **за проекти с очаквана стойност на разходите до 10 000 000 лв.** и изготвяне на анализ разходи-ползи в съответствие с насоките на ЕК за изготвяне на анализ разходи-ползи (Ръководство за анализ на инвестиционни проекти по разходи-ползи и Указания към методиката за изготвяне на анализ разходи-ползи, (Работен документ 4), издадени от Генерална дирекция „Регионална политика“ на ЕК, публикувани на интернет страницата <http://www.eufunds.bg>) - **за проекти с очаквана стойност на разходите над 10 000 000 лв**
3. изготвяне на **технически/работни проекти** по реда на ЗУТ и Наредба №4 за обхвата и съдържанието на инвестиционни проекти (обн., ДВ, бр. 51 от 5 юни 2001 г.);

При разработването на проектното предложение конкретните бенефициенти задължително трябва да предвидят в изпълнението на проекта мерки за:

- **Дейности за разпространение на информация и публичност** – съгласно чл. 6 от Общи условия към финансираните по Оперативна програма “Регионално развитие” 2007-2013 г. договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и Насоките за осъществяване на мерките за информация и публичност, изготвени от Управляващия орган (Приложение 3 към Изискванията за кандидатстване).

- **Одит на проекта** – одитът на проекта трябва да бъде извършен от регистриран експерт-счетоводител или фирма за одит, като докладът за фактически констатации трябва да бъде приложен към окончателния финансов отчет на проекта.

ВАЖНО!

Всички дейности, които са включени в проектните предложения по настоящата процедура за техническа помощ, следва да са пряко свързани с подготовката на инвестиционни проекти за:

1.Градска среда

- Изграждане и възстановяване на зони за обществен отдиш, като паркове, зелени площи, детски площадки и др., включително поставяне на пейки, беседки, възстановяване на чешми, фонтани, статуи, паметници, ремонт на обществени тоалетни, възстановяване на водни площи (напр.малко изкуствено езеро за целите на по-доброто естетическо възприятие на парковата среда), изграждане на поливни системи, поставяне на градинско обзавеждане и други елементи от градското обзавеждане;
- Изграждане, реконструкция, рехабилитация на пешеходни алеи и тротоари, изграждане на велосипедни пътеки и алеи, пешеходни зони, подлези за пешеходци и велосипедисти, включително свързани дейности като поставяне на указателни знаци, изграждане на спортни площадки (за футбол, баскетбол, волейбол, тенис на маса, скейтборд и др.) в междублокови пространства, предвидени за свободно (безплатно) ползване от жителите на населеното място и др.;
- Рехабилитация и реконструкция на улични мрежи, изграждане на обществени паркинги встрани от главни улици;
- Въвеждане на енергоспестяващо улично осветление и др.

ВАЖНО ЗА ПРОЕКТИТЕ ЗА ГРАДСКА СРЕДА!

1. **Проектните предложения за градска среда могат да включват една или комбинация от няколко дейности, изброени по-горе, така че да доведат до разработването на инвестиционно проектно предложение, готово за последващо кандидатстване по оперативната програма за регионално развитие за периода 2014-2020 г.**

Проектните предложения трябва да са разработени въз основа на интегриран териториален подход, т.е. система от взаимосвързани действия, които целят трайно подобрене на икономическото, социалното и екологичното състояние на дадена територия. Основата на този процес е „интеграцията“, което означава, че всички дейности в проектното предложение трябва да бъдат разглеждани в тяхната взаимовръзка с оглед на това между отделните елементи да има такава синергия, че цялостното въздействие на проектното предложение да превишава сбора от въздействието на отделните му съставни части, ако те бъдат осъществени поотделно.

2. **Проектни предложения, свързани с рехабилитация и реконструкция на улични мрежи и тротоари**, ще се финансират само при напълно изградени и/или реконструирани към момента на кандидатстване мрежи на подземната техническа инфраструктура както и в случаи, при които има поет ангажимент за осигуряване на финансиране за изграждане/реконструиране на подземната инфраструктура в периода до 2017 г. Няма да се финансират дейности,

свързани с извършване на текущ ремонт/поддръжка на улична мрежа.

3. При рехабилитация и реконструкция на улични мрежи, допустими дейности са също и рехабилитация и реконструкция на елементи на техническата инфраструктура (чл.64 от ЗУТ), а именно: транспортната техническа инфраструктура и съоръженията към нея (мостове, тунели, прелези, подлези, надлези).
4. При изграждане/рехабилитиране на паркове/зони за отдих, допустими дейности са и изграждане/рехабилитиране на подземната техническа инфраструктура (електро, ВиК мрежи). В тази връзка осветлението на паркове/зони за отдих/площадки за игра не представляват интервенции върху улично осветление. Същите следва да се разглеждат като част от самия обект на интервенция. Поставянето на кошчета за боклук в парковете, зоните за отдих, площадките за игра също е допустимо в контекста на интервенциите върху тези обекти.
5. По отношение на проектни предложения, **свързани с изграждането на обществени паркинги**, са допустими интервенции само в близост до възлови точки на масовия градски транспорт в периферните градски зони, което ще допринесе за подобряване на условията за движение в съответствие с транспортно-комуникационния план на общината.

2. Образователна инфраструктура

- **Основен ремонт/ реконструкция/обновяване** на общински образователни институции – в т.ч и на детски ясли и градини, обединени детски заведения, включително спортни салони и прилежащото дворно място;
- **Внедряване на мерки за енергийна ефективност** в общински образователни институции – посочени по-горе, включващо следните под-дейности:
  - подмяна на дограма (прозорци, врати);
  - топлинна изолация на външни конструкции и елементи, в т.ч. външни стени, покриви и подове;
  - основен ремонт, модернизация или подмяна на абонатни станции/котелни стопанства или прилежащите им съоръжения, вкл. смяна на горивната база при доказан енергоспестяващ и екологичен ефект,
  - изграждане на инсталации за оползотворяване на възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) за задоволяване на нуждите от енергия на сградата, обект на интервенция, които не генерират приходи (печалби) от търговска дейност за бенефициента в процеса на експлоатация на съоръженията.
  - балансиране на отоплителна/охладителна, вентилационна инсталация;
  - ремонт или подмяна на вътрешна отоплителна/охладителна/вентилационна инсталация;
  - монтиране на радиаторни термостатични вентили и разпределители;
  - въвеждане на енергоспестяващо осветление;
  - внедряване на автоматизирани системи за управление и регулиране на потреблението на топлинна и електрическа енергия.
  - газифициране на сградата;

- съпътстващи строително-монтажни работи в т.ч. ремонт или подмяна на електрическа инсталация, хидроизолация, (вкл.прилежащото дворно място), свързани с внедряването на мерките за енергийна ефективност
- Изграждане на детски ясли и градини, обединени детски заведения и благоустрояване на прилежащите им пространства **/само за 7- те големи града/**

3. Културна инфраструктура

- **Основен ремонт/ реконструкция/обновяване** на общински културни институции - културни центрове, театри, читалища, библиотеки, музеи, опери и други обекти, свързани с културния живот;
- **Внедряване на мерки за енергийна ефективност** в общински културни институции – посочени по-горе, включващо следните под-дейности:
  - подмяна на дограма (прозорци, врати);
  - топлинна изолация на външни конструкции и елементи, в т.ч. външни стени, покриви и подове;
  - основен ремонт, модернизация или подмяна на абонатни станции/котелни стопанства или прилежащите им съоръжения, вкл. смяна на горивната база при доказан енергоспестяващ и екологичен ефект,
  - изграждане на инсталации за оползотворяване на възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) за задоволяване на нуждите от енергия на сградата, обект на интервенция, които не генерират приходи (печалби) от търговска дейност за бенефициента в процеса на експлоатация на съоръженията.
  - балансиране на отоплителна/охладителна, вентилационна инсталация;
  - ремонт или подмяна на вътрешна отоплителна/охладителна/вентилационна инсталация;
  - монтиране на радиаторни термостатични вентили и разпределители;
  - въвеждане на енергоспестяващо осветление;
  - внедряване на автоматизирани системи за управление и регулиране на потреблението на топлинна и електрическа енергия.
  - газифициране на сградата;
  - съпътстващи строително-монтажни работи в т.ч. ремонт или подмяна на електрическа инсталация, хидроизолация, (вкл.прилежащото дворно място), свързани с внедряването на мерките за енергийна ефективност

4. Социална инфраструктура

- **Основен ремонт/реконструкция и изграждане** на общински социални жилища за настаняване на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение

ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ УСЛОВИЯ ЗА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ИЗГРАЖДАНЕ НА СОЦИАЛНИ ЖИЛИЩА

- **Анти-сегрегационен характер** на интервенциите - физическото местонахождение на жилищното строителство трябва да осигурява пространствена интеграция на представителите на маргинализираните общности като цяло и да не допринася за тяхната сегрегация, изолация и изключване
- **Десегрегационният характер** на модела следва да бъде осигурен чрез избор на обособена територия, която може да бъде напълно „десегрегирана“ т.е. разселването на представители на целевата група от обособените територии в други квартали с налична техническа, социална и образователна инфраструктура (училища, детски градини, социални услуги, ДКЦ), като не се допуска създаването на нови обособени територии
- Осигуряване на **интегриран подход** - дейностите в подкрепа на интервенциите в сектора на жилищното строителство следва задължително да се съчетават с други видове интервенции, включително такива в областта на образованието, здравеопазването, социалното приобщаване и заетостта
- Проектните предложения следва да са в съответствие с Националната стратегия на РБългария за интегриране на ромите 2012-2020
- Изборът на обектите на интервенция следва да бъде предварително съгласуван с Експертната работната група към Министъра по управление на средствата от ЕС за изработване на концепция за интегриран проект по ОПРЧР и ОПРР за изграждане на жилища за групите в неравностойно положение и за изработване на механизъм за координация с други хоризонтални политики, финансирани със средства от ЕС.
- **Основен ремонт/реконструкция и изграждане на подходяща общинска инфраструктура за предоставяне на услуги в общността за възрастни хора** - дневни центрове, центрове за социална рехабилитация и интеграция, защитени жилища и др. Изборът на обектите на интервенция следва да бъде предварително съгласуван с Министерство на труда и социалната политика и УО на ОПРР с оглед гарантиране съгласуваност на политиките.
- **Внедряване на мерки за енергийна ефективност** в социалните институции – посочени по-горе, включващо следните под-дейности:
  - подмяна на дограма (прозорци, врати);
  - топлинна изолация на външни конструкции и елементи, в т.ч. външни стени, покриви и подове;
  - основен ремонт, модернизация или подмяна на абонатни станции/котелни стопанства или прилежащите им съоръжения, вкл. смяна на горивната база при доказан енергоспестяващ и екологичен ефект,
  - изграждане на инсталации за оползотворяване на възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) за задоволяване на нуждите от енергия на сградата, обект на интервенция, които не генерират приходи (печалби) от търговска дейност за бенефициента в процеса на експлоатация на съоръженията.
  - балансиране на отоплителна/охладителна, вентилационна инсталация;
  - ремонт или подмяна на вътрешна отоплителна/охладителна/вентилационна инсталация;

- монтиране на радиаторни термостатични вентили и разпределители;
- въвеждане на енергоспестяващо осветление;
- внедряване на автоматизирани системи за управление и регулиране на потреблението на топлинна и електрическа енергия.
- газифициране на сградата;
- съпътстващи строително-монтажни работи в т.ч. ремонт или подмяна на електрическа инсталация, хидроизолация, (вкл.прилежащото дворно място), свързани с внедряването на мерките за енергийна ефективност

ВАЖНО ЗА ПРОЕКТИТЕ ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНА, КУЛТУРНА И СОЦИАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА!

1. По отношение на проектни предложения за **основен ремонт/реконструкция на общински образователни, културни и социални институции** интервенциите следва да включват цялостна реконструкция на съответните сгради и прилежащите дворни пространства (ако е приложимо). Не са допустими дейности, които целят частични интервенции и/или самостоятелно внедряване на мерки за енергийна ефективност.
2. Проектните предложения, насочени към **ремонт/реконструкция на общински образователни, културни и социални институции**, следва да включват всички енергоспестяващи мерки, предписани в обследването за енергийна ефективност, в т.ч. мерки за оползотворяване на възобновяеми енергийни източници (където са приложими), които водят до съответствие на сградата с нормативните изисквания за енергийна ефективност и имат пряк екологичен ефект.
3. Дейности за изграждане на детски ясли и градини, обединени детски заведения и благоустрояване на прилежащите им пространства са допустими само за общините на 7-те големи града и при наличие на доказана/обоснована необходимост

5. Интегриран градски транспорт

- Разработване на планове за управление на трафика и внедряване на автоматизирани системи за управление и контрол чрез въвеждане и подобряване на системите за управление и информационно обслужване (например центрове за управление на трафика, централизирана компютърна система, детекторни станции за превозни средства, дистанционно сменяеми информационни табла, кантари, комуникационни подсистеми и т.н.);
- Подобряване на достъпността на градските автобусни спирки – платформи за хора с увреждания, премахване на пречките за ориентация и информация, светлинно и звуково обявяване на спирките, ясно визуално означаване на линиите, разписания, разбираеми и за хора с намалено зрение, информация за незрящи и др.;
- Обновяване на транспортната инфраструктура – контактна мрежа, подобряване на спирки, бази за ремонт и поддръжка и оборудване;
- Развитие на инфраструктурна маршрутна мрежа с нови дестинации до по-отдалечени жилищни райони;
- Осигуряване на система за защита от шума, включително осигуряване на трамвайните линии с антивибрационни и шумозащитни елементи;

- Разработване и подобряване на системи за обществен градски транспорт, използващи автобуси, трамваи, тролеи, които отговарят на европейската нормативна уредба за вредни емисии от двигателите и използване на възобновяеми/алтернативни енергийни източници в градския транспорт.
- Рехабилитация и реконструкция на улични мрежи, включително системи за видеонаблюдение и др. във връзка с развитието на интегрирана система за градски транспорт;
- Изграждане/ реконструкция/ рехабилитация на пешеходни алеи и тротоари, изграждане на велосипедни пътеки и алеи, пешеходни зони, алеи за пешеходци и велосипедисти, подлези, транспортна инфраструктура, включително свързани дейности, като поставяне на указателни знаци, маркировка и др. като част от интегрираната система за градски транспорт;
- Мерки във връзка с организация на паркирането в близост до възлови точки на масовия градски транспорт.

ВАЖНО ЗА ПРОЕКТИТЕ ЗА ИНТЕГРИРАН ГРАДСКИ ТРАНСПОРТ

1. Проекти за интегриран градски транспорт ще бъдат финансирани **само при идентифицирана необходимост от развитие на градския транспорт в рамките на интегрираните планове за градско възстановяване и развитие.**
2. Проектните предложения задължително трябва да предвиждат изготвянето на:
  - подробно пред-инвестиционно проучване за цялата система на градския транспорт, отчитащо въздействието на всички мерки, предприети на територията на общината за управление на транспорта, включително такива, които се изпълняват със средства на бенефициента или частни инвестиции. Пред-проектното проучване трябва да съдържа достатъчна обосновка за предвидения вид на маршрутите на градския транспорт и инвестиции в инфраструктура, транспортни средства или оборудване, да разглежда вариантни решения (сценарии) за избора им и да докаже целесъобразността на избраната опция. Следва да се представят прогнозните тенденции по отношение на трафика и търсенето, както и промяната им след изпълнение на планираните инвестиции. Тази информация следва да е подкрепена с описание на транспортното моделиране и резултатите от него и да включва прогнозни данни за допълнителния брой пътувания в резултат на интервенциите. Проучването трябва да съдържа подробен анализ на правната и институционална рамка, в която проектът ще се изпълнява и в която ще бъдат експлоатирани резултатите, както и да предлага адекватен модел на експлоатация в пълно съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕО) 1370/2007 относно обществените услуги за пътнически превоз с железопътен и автомобилен транспорт
  - финансови анализи - за проекти с очаквана стойност на разходите до **10 000 000 лв.** и изготвяне на анализ разходи-ползи в съответствие с насоките на ЕК за изготвяне на анализ разходи-ползи (Ръководство за анализ на инвестиционни проекти по разходи-ползи и Указания към методиката за изготвяне на анализ разходи-ползи, (Работен документ 4), издадени от Генерална дирекция „Регионална политика“ на ЕК, публикувани на интернет страницата <http://www.eufunds.bg>) - за проекти с очаквана стойност на разходите над **10 000 000 лв**

- изготвяне на **технически/работни проекти** по реда на ЗУТ и Наредба №4 за обхвата и съдържанието на инвестиционни проекти (обн., ДВ, бр. 51 от 5 юни 2001 г.);
3. Проектните предложения трябва да бъдат в съответствие с актуална транспортно-комуникационна схема на града, интегриран план за градско възстановяване и развитие и общинския план за развитие.
  4. Проектните предложения трябва да бъдат разработени въз основа на **интегриран териториален подход**, т.е. система от взаимосвързани действия, които целят трайно подобрене на икономическото, социалното и екологичното състояние на дадена територия. Основата на този процес е „интеграцията“, което означава, че всички дейности в конкретно проектно предложение трябва да бъдат разглеждани в тяхната взаимовръзка с оглед на това между отделните елементи да има такава синергия, че цялостното въздействие на проектното предложение да превишава сбора от въздействието на отделните му съставни части, ако те бъдат осъществени поотделно.
  5. Дейности за рехабилитация и реконструкция на улични мрежи ще се допускат за финансиране в рамките на проектите за градски транспорт само при доказана обвързаност със съществуващи или планирани маршрути на линиите на обществения транспорт.
  6. Проектни предложения, свързани с рехабилитация/реконструкция на **улични мрежи/ пешеходни и велоалеи/ пешеходни зони/ тротоари**, ще се финансират само при напълно изградени и/или реконструирани към момента на кандидатстване мрежи на подземната техническа инфраструктура, както и в случаи, при които има поет ангажимент за осигуряване на финансиране за изграждане/реконструиране на подземната инфраструктура в периода до 2017 г. Няма да се финансират дейности, свързани с извършване на текущ ремонт/поддръжка на улична мрежа.
  7. Проектите трябва да включват **задължително създаването на достъпна среда за хора с увреждания**. В тази връзка, проектното предложение следва да бъде съобразено с изискванията на Наредба № 4 от 1 юли 2009 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на строежите в съответствие с изискванията за достъпна среда за населението, включително за хора с увреждания.

ВАЖНО ЗА ВСИЧКИ ПРОЕКТНИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ!

1. Всички обекти на интервенция следва да са част от зона за въздействие от **Интегрирания план за градско възстановяване и развитие**, одобрена от УО на ОПРР. Кандидатите по настоящата схема следва да имат предвид, че в съответствие с чл.2, т.3 от договора за безвъзмездна финансова помощ по схема BG161PO001/1.4-07/2010 „Подкрепа за интегрирани планове за градско възстановяване и развитие“, крайният срок за представяне пред УО на ОПРР на определените зони за въздействие е 15 месеца след датата на подписване на договора за БФП или **23.09.2012 г. Настоящото изискване не важи за проекти за Интегриран градски транспорт.**
2. Кандидатите следва **задължително да включат инвестиционното проектно предложение в Интегрирания план за градско възстановяване и развитие**. В тази връзка още на етап представяне на проектно предложение, кандидатите представят и Решение на Общинския съвет за кандидатстване по настоящата схема, както и ангажимент за включване на инвестиционното проектно предложение в Интегрирания план за градско възстановяване и развитие и за кандидатстване за финансиране по ОПРР през следващия

програмен период 2014-2020.

3. Интервенциите в проектното предложение следва да се осъществяват **само върху общинска собственост**.
4. **Всяко проектно предложение трябва да включва задължително създаването/осигуряването на достъпна архитектурна среда за хора с увреждания**. В тази връзка, всички проектни предложения следва да бъдат съобразени с изискванията на Наредба № 4 от 1 юли 2009 г. за реструктуриране, изпълнение и поддържане на строежите в съответствие с изискванията за достъпна среда за населението, включително за хора с увреждания
5. Всички проектни предложения трябва да допринасят за опазване и подобряване на околната среда.
6. **Възлагането и изготвянето на техническите или работните инвестиционни проекти** следва да бъде предшествано от избор на идея за най-доброто обемно-пространствено решение. Изборът следва да се извърши в процес на широко обществено обсъждане, както и да бъде публикувана информация на интернет-страницата на конкретния бенефициент. При представяне за одобрение на готовите продукти пред УО на ОПРР, конкретният бенефициент е длъжен да представи информация и доказателства, че изборът е извършен в процес на широко обсъждане.

Изпълнението на проектните предложения по настоящата схема приключва с представянето пред УО на ОПРР на:

- Описание на процеса на избор на идеята за най-доброто обемно/пространствено решение вкл. доказателства, че изборът е извършен в процес на широко обсъждане.
- **1 копие на Технически или работен инвестиционен проект** съгласно Закона за устройство на територията, Наредба № 4 за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти и Наредба № 4 от 1 юли 2009 г. за реструктуриране, изпълнение и поддържане на строежите в съответствие с изискванията за достъпна среда за населението, включително за хора с увреждания, Наредба № 1 от 12 януари 2009 г. за условията и реда за устройството и безопасността на площадките за игра (*ако е приложимо*), и друга свързана подзаконова нормативна уредба, придружен от **подробни количествени сметки по всички части**. Техническият/ работният проект следва да бъде надлежно съгласуван с всички експлоатационни дружества и други съгласувателни органи и одобрен от главния архитект на Общината, когато се изисква съгласно ЗУТ.
- **Оценка на съответствието на инвестиционния проект със съществените изисквания към строежите**, изготвен като комплексен доклад от лицензирана фирма-консултант /независим строителен надзор/ за строежи 1-ва и 2-ра категория или Решение на експертния съвет на одобряващата администрация за строежи 3 -та, 4-та и 5-та категория, съгласно чл.142, ал.6 от ЗУТ.
- **Становище от съответната компетентна институция - РИОСВ** дали следва да бъдат проведени разрешителните и/или съгласувателните процедури по Закона за опазване на околната среда (ЗООС), Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) и Закона за защитените територии (ЗЗТ).
- **Разрешение за строеж** по реда на чл. 148-156а от ЗУТ
- **Подробна Количествено-стойностна сметка**, представена по отделни

обекти на интервенция;

В случай на интервенции върху съществуващи сгради, задължително се разработват:

- a. **Обследване за енергийна ефективност** по реда на чл. 16 от Закона за енергийната ефективност, **сертификат за актуално състояние на потреблението на енергия**, издаден по реда на чл.17 от ЗЕЕ и **Оценка за съответствие на инвестиционния проект със същественото изискване по чл. 169, ал. 1, т. 6 от ЗУТ**, изготвена по реда на Наредба № 7 от 2004 г. за енергийна ефективност, топлосъхранение и икономия на енергия в сгради. Всички проекти и дейности, свързани с внедряване на мерки за енергийна ефективност и оползотворяване на ВЕИ, трябва да отговарят и на изискванията на Закона за енергийната ефективност, Закона за устройство на територията и на подзаконовата нормативна база за тяхното прилагане.

В случай на интервенции, генериращи приходи по смисъла на чл.55 от Регламент (ЕО) № 1083/2006, задължително се изготвя финансов анализ съгласно Ръководство за анализ разходи-ползи на инвестиционните проекти на ЕК . („*Guide to cost-benefit analysis of investment projects*”) в частта му „*Финансов анализ*”, публикуван на интернет страница: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/working/sf2000_en.htm. и Работен документ № 4: Насоки относно методологията за извършване на анализ разходи – ползи. Бенефициентът следва да се съобрази с Указанията на УО на ОПРР за проекти, генериращи приходи (**Приложение М-1**), както и с Инструкцията от Сертифициращия орган във връзка с проекти, генериращи приходи и прилагането на чл.55 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета от 11 юли 2006 г. (**Приложение М-2**)

За проекти за Интегриран градски транспорт се представят и следните документи:

- **предварително изготвено пред-инвестиционно проучване, включващо всички данни и информация съгласно т. 4.2.3 (4).**
- **финансови анализи - за проекти с очаквана стойност на разходите до 10 000 000 лв.** и анализ разходи-ползи в съответствие с насоките на ЕК за изготвяне на анализ разходи-ползи (Ръководство за анализ на инвестиционни проекти по разходи-ползи и Указания към методиката за изготвяне на анализ разходи-ползи, (Работен документ 4), издадени от Генерална дирекция „Регионална политика” на ЕК, публикувани на интернет страницата <http://www.eufunds.bg>) - **за проекти с очаквана стойност на разходите над 10 000 000 лв.**
- **Подходяща извадка от актуална транспортно-комуникационна схема на града, интегрирания план за градско възстановяване и развитие и общинския план за развитие, доказваща съответствие на проектното предложение с цитираните документи**

4.2.4. Недопустими дейности за финансиране по настоящата схема

- Строително-монтажни дейности;
- Закупуване на оборудване и съоръжения
- Дейности, свързани с политически партии;
- Благотворителни дарения;

- Дейности, финансирани от бюджета на други програми на Общността.

ВАЖНО!

Проект, подпомаган по други европейски програми и от други донори, не може да бъде едновременно допустим и за финансова помощ по настоящата схема за същите дейности. Следователно кандидат, подпомаган по други европейски програми и от други донори, може да кандидатства по настоящата схема за безвъзмездна финансова помощ единствено за други, не финансирани по тези програми, дейности.

4.2.5. Брой предложения на кандидата за получаване на безвъзмездна финансова помощ

ВАЖНО!

Всеки кандидат може да представи само едно проектно предложение, в съответствие с изискванията за допустимост на кандидатите по отделните компоненти.

Всеки проект може да се отнася до подготовката на едно или няколко ясно определени инвестиционни предложения в различните области на интервенция (градска среда, образователна, културна и социална инфраструктура), с конкретно дефиниран обхват и подробна обосновка на необходимостта им.

4.3. Допустими разходи: разходи, които се признават при отпускане на безвъзмездна финансова помощ по настоящата схема

При предоставяне на безвъзмездната финансова помощ ще бъдат взети под внимание само „допустимите разходи“. Бюджетът представлява както предварителна оценка на очакваните разходи, така и максимален размер на „допустимите разходи“. Единичните стойности на допустимите разходи трябва да се базират на нормативно определени размери или на реални пазарни цени.

Допустимите разходи не трябва да противоречат на:

- правилата, описани в *Регламент (ЕО) № 1080/2006 г.* на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския фонд за регионално развитие и за отмяна на Регламент (ЕО) №1783/1999 г., *Регламент (ЕО) № 1083/2006 г.* на Съвета относно определянето на общи разпоредби за Европейския регионален фонд, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1260/1999 г.,
- ПМС № 62/21.03.2007 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, за финансовата рамка 2007-2013 г., и
- ПМС № 245/09.10.2007 г. за приемане на детайлни правила за допустимост на разходите по Оперативна програма „Регионално развитие“, съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие, за финансовата рамка 2007-2013 г.

За да се считат за допустими в контекста на отделния проект, разходите трябва:

- 1) да са необходими за изпълнението на проекта, да са заложили в заповедта по смисъла на чл. 3 от ПМС № 121/31.05.2007 г. и да отговарят на принципите за

добро финансово управление – икономичност, ефикасност и ефективност на вложените средства;

- 2) да са действително извършени и да бъдат отчетени въз основа на първични счетоводни документи или други документи с еквивалентна доказателствена стойност, съгласно националното законодателство;
- 3) да са действително платени и отчетени през периода за допустимост на разходите по чл. 3 от ПМС № 245/ 09.10.2007 г.;
- 4) да са отразени в счетоводната и данъчна документация на конкретния бенефициент и да могат да бъдат проследени въз основа на ефективно функционираща одитна пътека;
- 5) да могат да се установят и проверят, и да бъдат подкрепени от оригинални разходо-оправдателни документи;
- 6) да не са финансирани по друг проект, програма или друга финансова схема, финансирана от публични средства на националния или европейския бюджет;
- 7) да са извършени за дейности по Оперативната програма в съответствие с разпоредбите на приложимото законодателство;
- 8) разходите, извършени при изпълнението на дейности по проект, трябва да са в парична форма, като се вземат предвид изключенията по чл. 7 т. 6 и т. 7 от ПМС № 245/09.10.2007 г.;
- 9) разходите, свързани с изпълнението на договори за доставка на стоки и предоставяне на услуги са допустими, ако договорите са сключени при спазване изискванията на националното законодателство за възлагане на обществени поръчки.

Период на допустимост на разходите

Разходи, свързани с дейности по проекти, одобрени за финансиране в рамките на настоящата процедура, следва да бъдат извършени в периода от сключването на договора за безвъзмездна финансова помощ до изтичането на срока на договора за безвъзмездна финансова помощ.

Преки допустими разходи

Преките допустими разходи съгласно ПМС № 245/09.10.2007 г. са свързани с изпълнението на дейностите по сключени договори, обобщени в следните основни групи:

.Преки допустими разходи са:

- разходи, свързани с извършване на проучвания, включително предпроектни проучвания; инженерингови услуги; подготовка на експертни доклади; технически спецификации; одит; анализи, консултации;
- разходи за кръгли маси, обществени форуми за стимулиране на гражданската подкрепа за избор на предлаганите инвестиции - **не трябва да надвишават 5 000 лв. за Компонент 1 и компонент 2 и 2 000 лв. за Компонент 3.**; Допустими са разходите свързани единствено с избор на идеята за най-доброто обемно/пространствено решение.
- разходи за дейности по информиране и публичност за проекта – не трябва да надвишават **0,5% от преките допустими разходи по проекта**
- разходи за независим финансов одит – в размер до **1% от общия размер на проекта,**

- разходи за изготвяне на техническа спецификация и документация за възлагане на обществена поръчка– **общо в размер до 5 000 лв.**
- **разходи за изготвяне на финансов анализ и анализ разходи ползи – общо в размер до 15 000 лв.**

Допустими разходи за организация и управление на проектите по настоящата схема:

1. разходи за възнаграждения на лица, пряко ангажирани с дейности по управлението и/или изпълнението на проекта, включително дължимите осигурителни вноски;

Разходите за организация и управление, включващи възнаграждения за лица, пряко ангажирани с управлението и/или изпълнението на проекта, в това число предвидените дължими осигурителни вноски, не трябва да **надвишават 5 % от стойността на преките допустими разходи по проекта.**

ВАЖНО!

Максималните стойности по отделните разходи, посочени по-горе, са без ДДС.

Конкретният бенефициент може да включи в екипа по проекта само физически лица.

Разходите за възнаграждения на физически лица трябва да се отчитат само и единствено в Раздел 1 „Допустими разходи за организация и управление” на бюджета.

При условие, че дейността по управлението на проект се възлага на външни за бенефициента лица и цената на извършваната услуга попада в стойностните граници, посочени в ЗОП за бенефициента ще възникне задължение за спазване съответните разпоредби на ЗОП.

Ако дейностите по управление на даден проект се изпълняват от служители на конкретния бенефициент, за него не възниква задължение за провеждане на процедура по ЗОП, тъй като изпълнението се извършва в самата организация. В този случай при определяне на възнагражденията на членовете на екипа бенефициентът следва да спазва ПМС №330/ 05.12.2011 г. за допълнение на ПМС №62 на МС от 2007 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС, за финансовата рамка 2007-2013 г. и Указанията за регламентиране, планиране и отчитане на възнагражденията на лицата, наети във връзка с изпълнението на проектите, финансирани по ОПРР (публикувани на сайта на ОПРР, www.bgregion.eu. Рубрика „Изпълнение на договори”, подменю „Указания за изпълнение на договори”

Специфични допустими разходи:

Допустим разход е невъзстановим данък добавена стойност, съгласно Указание на Министерство на финансите № 91-00-502/27.08.2007 г. за третиране на ДДС като допустим разход при изпълнение на проекти по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС (**Приложение И** от Изискванията за кандидатстване).

Конкретният бенефициент определя ДДС като невъзстановим, когато:

1. бенефициентът не е регистриран по ЗДДС;
2. бенефициентът е регистрирано лице по чл. 99 и чл. 100, ал. 2 по ЗДДС;

3. бенефициентът е регистрирано лице по ЗДДС на основание, различно от посоченото в т. 2, и стоките и услугите, финансирани по настоящата схема са предназначени за:
  - извършване на освободени доставки по глава четвърта по ЗДДС, или
  - безвъзмездни доставки, или за дейности, различни от икономическата дейност на лицето.
4. бенефициентът е регистрирано лице по ЗДДС и правото на приспадане на данъчен кредит за получените стоки и услуги, финансирани по настоящата схема, не е на лице на основание чл. 70, ал. 1, т. 4, 5 от ЗДДС.

Недопустими разходи:

Недопустими разходи съгласно разпоредбите на ПМС № 245/09.10.2007 г. са:

1. разходите, определени за недопустими съгласно чл.4, ал.13 и чл.9, ал.1 на ПМС № 62/21.03.2007г.;
3. разходи по договори за услуги, свързани със следните договори с подизпълнители:
  - договори с подизпълнители, които увеличават разходите за изпълнение на дейността, без да създават добавена стойност;
  - договори с посредници и консултанти, в които плащането е определено като процент от общия разход за дейността, освен ако бенефициентът може да докаже, че плащането се отнася за действително извършената работа или услуга.
4. разходи за лихви, разносните за финансови транзакции, комисионните и загубите от курсови разлики при обмяна на чужда валута, и други чисто финансови разходи;
5. други данъци и такси, с изключение на случаите, предвидени в чл. 7, т. 3, буква „б” и т.11;
6. разходи за покриване на възможни бъдещи загуби или дългове;
7. възстановим данък добавена стойност.

ВАЖНО!

Размерът на безвъзмездната финансова помощ е дължим до размера на сертифицираните допустими разходи. Извършените от конкретния бенефициент недопустими разходи не подлежат на възстановяване.

5. НАЧИН НА КАНДИДАТСТВАНЕ И ПРОЦЕДУРА НА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Кандидатстването по настоящата схема се осъществява изцяло по електронен път чрез Модула за електронни услуги на Информационната система за управление и наблюдение на Структурните инструменти на Европейския съюз в България (ИСУН).

5.1. Списък на документите за кандидатстване по настоящата схема

Кандидатите, които желаят да участват с проектни предложения в настоящата схема за безвъзмездна финансова помощ, трябва да използват Формуляра за кандидатстване и съответните приложения към него, публикувани на интернет адреси: www.mrrb.government.bg, www.bgregio.eu и www.eufunds.bg и налични в Модула за

електронни услуги на ИСУН: <https://eumis.government.bg/>.

Кандидатите по схемата за безвъзмездна финансова помощ следва да представят:

- 1) Формуляр за кандидатстване (**Приложение А**);
Подава се в оригинал - файл формат Excel, подписан с електронен подпис от кандидата.
- 2) Бюджет на проекта – **Приложение Б** към Насоките за кандидатстване (включва 4 таблици: Таблици 1: Общи допустими разходи, Таблица 2: Източници на финансиране, Таблица 3: Опис на дейностите за информирани на гражданското общество, Таблица 4: Опис на дейностите за публичност на проекта);
Подава се в оригинал - файл формат Excel, подписан с електронен подпис от кандидата.
- 3) Декларация, че проектът не е финансиран от други източници на ЕС (**Приложение В1**);
Подава се в оригинал - файл формат Word, подписан с електронен подпис от кандидата.
- 4) Декларация, удостоверяваща, че уличната мрежа/ тротоари/ площади/ зелени площи представляват общинска собственост и че няма реституционни претенции към обектите на интервенция (*в свободен текст*).
Подава се в оригинал - файл формат Word, подписан с електронен подпис от кандидата.
- 5) Решение на съответния Общински съвет за:
  - кандидатстване с проект по настоящата схема,
  - ангажимент за включване на инвестиционното проектно предложение в Интегрирания план за градско възстановяване и развитие и за кандидатстване за финансиране по ОПРР през следващия програмен период 2014-2020
  - както и за деклариране, че елементите на подземната техническа инфраструктура са напълно изградени и/или реконструирани към момента на кандидатстване или за поемане на ангажимент за осигуряване на финансиране за изграждане/реконструиране на подземната инфраструктура в периода до 2017 г.*Документът се сканира и се подава, подписан с електронен подпис от кандидата*
- 6) Документ за собственост върху недвижимия имот, обект на интервенция по проекта – *копие, заверено с печат на кандидата и гриф „Вярно с оригинала“*.
Документът се сканира и се подава, подписан с електронен подпис от кандидата.
- 7) Пълномощно на лицето, което подписва с електронен подпис от името на кандидата документите за кандидатстване по проектното предложение и допълненията и поясненията по проектното предложение (ако е приложимо)
Документът се сканира и се подава, подписан с електронен подпис от кандидата.
- 8) Пълномощно на потребителя в Модула за Електронни услуги в ИСУН за целите на подаване на проектното предложение по схемата (ако е приложимо)
Документът се сканира и се подава, подписан с електронен подпис от

кандидата..

- 9) Опис на приложените документи
Подава се в оригинал - файл формат Word, подписан с електронен подпис от кандидата.
- 10) Контролен лист 1 „Оценка на проектното предложение”.
Подава се в оригинал - файл формат Word, подписан с електронен подпис от кандидата

ВАЖНО!

Горепосочените декларации следва да бъдат представени в оригинал (попълнени в WORD-формат, подписани с електронен подпис от кандидата).

ВАЖНО!

Декларациите на кандидата, се подписват с електронен подпис от представляващия кандидата или упълномощено от него лице.

В случаите, когато кандидатът е упълномощил друго лице да го представлява при изготвянето и електронното подписване на документите за кандидатстване, към проектното предложение се прилага съответното пълномощно по т.9 по-горе.

Пълномощното по т.8 по-горе се прилага в случаите, когато представляващият кандидата е упълномощил друго лице за работа в Модула за Електронни услуги в ИСУН за целите на подаване на проектното предложение по схемата (прикачване на файловете в системата ИСУН и потвърждаване на регистрацията).

5.2. Къде и как се кандидатства

Формулярът за кандидатстване и приложенията към него се подават електронно чрез Модула за електронни услуги в ИСУН на електронен адрес <https://eumis.government.bg/>. Модулът е достъпен и чрез Единния информационен портал на Структурните фондове на ЕС в България, раздел Информационна система за управление и наблюдение – Е-услуги.

При подаване на проектното предложение се спазва следният ред, илюстриран и описан в детайли в Приложение Л към настоящите насоки „Ръководство на потребителя за работа с Модула за електронни услуги в ИСУН”:

1. Изтегляне на образците на документи за кандидатстване по процедурата

Пълният комплект от документи за кандидатстване са публикувани на интернет адресите на:

- Управляващия орган на ОПРР www.bgregion.eu в рубриката „Кандидатстване”-„Актуални схеми”,
- Министерството на регионалното развитие и благоустройството www.mrrb.government.bg в рубрика „Търгове”,
- Единния информационен портал за Структурните фондове в България www.eufunds.bg в рубрика „Обяви за набиране на проектни предложения;
- Модула за електронни услуги в ИСУН <https://eumis.government.bg/>

За да използва Модулът за електронните услуги в ИСУН, кандидатът трябва да разполага с **Универсален електронен подпис, който предварително да бъде инсталиран и регистриран**. Извършва се идентификация/ регистрация на

потребителя в системата с универсален електронен подпис като се следват конкретните стъпки, описани в Ръководството на потребителя.

От Навигационното меню се избира „Регистриране“. Автоматично се зареждат регистрационните данни на организацията-кандидат от цифровия сертификат (наименование, БУЛСТАТ, сериен номер на цифровия сертификат и наименованието на удостоверяващия орган). Въвеждат се данните за конкретния потребител, упълномощен да представлява кандидата при подаване на проектното предложение в Модула за електронни услуги в ИСУН (електронна поща, длъжност, трите имена, адрес и пощенски код). На посочената тук електронна поща ще бъдат изпращани автоматичните известия от ИСУН.

За да изтеглите документите от ИСУН, от основното меню се избира меню „Кандидатстване“, след което избирате последователно:

Оперативна програма „Регионално развитие“ => Приоритет на ос 5 „Техническа помощ“ => Операция 5.3. „Изграждане на капацитет на бенефициентите на ОПРР“ => процедура BG161PO001-5.3.02 „В подкрепа за следващия програмен период“ => 2. Документи за кандидатстване.

Образците на документи, необходими за кандидатстване по схемата, **не се попълват в системата ИСУН**, а се изтеглят като се следват конкретните стъпки в Ръководството за потребители.

5.3. Подаване на проектното предложение

Изискване на системата е всички подавани файлове да бъдат подписани с **отделена (detached) сигнатура**, при която подписваният файл остава непроменен и в явен вид и към него се добавя допълнителен файл с разширение .p7s , който съдържа подписа. Така подписаните файлове се подават в системата като документ и сигнатура. Това може да се реализира с всеки универсален електронен подпис от Регистрираните доставчици на удостоверителни услуги от [Комисията за регулиране на съобщенията](#), както и да се използва избран от потребителя софтуер, имащ функционалността да подписва с **отделена сигнатура** с подписа на потребителя.

В полето «Добавяне на документи към предложение» за всеки изискуем документ може да се прикачи повече от един файл. Изключение прави само Приложение А Формуляр за кандидатстване, от което системата черпи данни при регистрацията на проектното предложение. За Приложение А в системата може да се прикачи само един файл.

Максималният допустим размер на всеки отделен файл на проектното предложение, който се подава чрез Модула за електронни услуги, е 20 MB.

Сканирани документи следва да са в два цвята (черно-бяло, а не grayscale) с резолюция на сканиране 72 dpi до 100 dpi или избор на 256 цвята при цветно сканиране.

След като кандидатът потвърди окончателно информацията по проектното предложение в системата, се генерира входящ номер с дата и час, и се дава възможност за разпечатване на пакета документи.

Управляващият орган потвърждава получаването на проектното предложение, в резултат от което се генерира номер от ИСУН. От навигационното меню „Моите е-Предложения“ се виждат всички подадени и регистрирани от съответния потребител предложения.

Управляващият орган публикува на интернет страницата на ОПРР www.bgregio.eu списък с подадените по схемата проектни предложения с входящи номера, дата и час на подаване, както и номерацията от ИСУН, като посочва подадените извън срок

предложения.

ВАЖНО: Управляващият орган на ОПРР ще проведе информационни дни за демонстриране работата с Модула за електронни услуги. Периодът на провеждане на информационните дни ще бъде оповестен на интернет страницата на Управляващия орган www.bgregio.eu.

5.4. Краен срок за кандидатстване

Проектните предложения могат да бъдат **подавани текущо** от датата на обявяване на поканата за представяне на безвъзмездна финансова помощ, но не по-късно **от 30 април 2013 г. в 16.00 ч. местно време.**

По настоящата процедура, по която документите се подават изцяло по електронен път, за час на подаване на проектното предложение се счита времето на приложния сървър на ИСУН, когато са записани окончателните данни и системата е генерирала регистрационен номер, а не времето на локалния компютър на кандидата.

ВАЖНО: Управляващият орган на ОПРР препоръчва на кандидатите да инициират и приключат регистрацията на своето проектно предложение в разумен срок преди изтичане на крайния срок за кандидатстване по схемата.

5.5. Допълнителна информация

Въпроси във връзка с попълването на формулярите за кандидатстване и изискванията по настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна помощ могат да се задават на:

Електронен адрес: opr@mrpb.government.bg,

Факс: 987 74 50 или

Адрес за кореспонденция: гр.София пощ. код 1202,

ул. "Св. Св. Кирил и Методий" № 17–19,

Министерство на регионалното развитие и благоустройството,

Главна дирекция „Програмиране на регионалното развитие”,

Отдел „Изпълнение на програмните приоритети”

Кандидатите могат да искат разяснения във връзка с процедурата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ до 21 дни преди крайния срок за получаване на проектни предложения. Управляващият орган отговаря на поставените въпроси в срок до 5 работни дни от получаването им, но **не по-късно от 11 дни преди крайния срок за получаване на проектни предложения.**

В изпълнение на разпоредбите на чл. 16, ал. 3 от ПМС 121/ 31.05.2007 г. и с оглед осигуряване на равнопоставено третиране на кандидатите, Управляващият орган няма да дава предварителни становища относно съответствие на дейности/проект или кандидат с условията за кандидатстване.

ВАЖНО!

Публикуваните отговори на въпроси, изпратени на електронния адрес на ОПРР, представляват **официално становище на Управляващия орган** и трябва да бъдат взимани под внимание от потенциалните кандидати при изготвяне на документацията за кандидатстване.

Въпросите и отговорите се вземат предвид при осъществяване на оценката на проектните предложения.

6. ОЦЕНКА НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Проектните предложения по линия на Приоритетна ос „Техническа помощ” се оценяват без сформирание на оценителна комисия, съгласно чл. 35, ал. 1 от ПМС 121/31.05.2007 г. **Веднага след получаването на проектното предложение, УО на ОПРР ще стартира процедура по неговата оценка.**

Оценката на проектните предложения се документира чрез попълване на контролен лист и включва оценка на административното съответствие, допустимостта и техническо и финансово качество.

Проектните предложения се оценяват в съответствие с критериите, одобрени от Комитета за наблюдение на ОП "Регионално развитие" 2007-2013 и описани в настоящите Изисквания за кандидатстване.

№	Проверка	Да	Не	Н/П
1.	Проектното предложение отговаря на критериите за административно съответствие	☐	☐	☐
1.1.	Подадените от кандидата документи представени в изискуемия формат, са подписани с универсалния електронен подпис на кандидата	☐	☐	☐
1.2.	Използван е зададеният Формуляр за кандидатстване и съответните Приложения, публикувани за целите на настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ	☐	☐	☐
1.3.	Попълнени са всички раздели на Формуляра за кандидатстване (Приложение А)	☐	☐	☐
1.4.	Приложен е контролен лист 1 „Оценка на проектното предложение” (Приложение А 1).	☐	☐	☐
1.5.	Текстът на предложението е попълнен на български език	☐	☐	☐
1.6.	Всички таблици на бюджета са представени съгласно изисквания формат и са попълнени в лева.	☐	☐	☐
1.7.	Приложена е Декларация, че проектът не е финансиран от други източници на ЕС (Приложение В1).	☐	☐	☐
1.8.	Приложено е Решение на Общински съвет за: <ul style="list-style-type: none"> ▪ кандидатстване с проект по настоящата схема, ▪ ангажимент за включване на инвестиционното проектно предложение в Интегрирания план за градско възстановяване и развитие и за кандидатстване за финансиране по ОПРР през следващия програмен период 2014-2020 ▪ както и за деклариране, че елементите на подземната техническа инфраструктура са напълно изградени и/или реконструирани към момента на кандидатстване или за поемане на ангажимент за осигуряване на финансиране 	☐	☐	☐

№	Проверка	Да	Не	Н/П
	за изграждане/ реконструиране на подземната инфраструктура в периода до 2017 г.			
1.9.	Приложена е декларация в свободен текст, удостоверяваща, че уличната мрежа/ тротоари/ площади/ зелени площи представляват общинска собственост и че няма реституционни претенции към обектите на интервенция. (ако е приложимо)	☐	☐	☐
1.10.	Приложен е документ за собственост върху недвижимия имот, обект на интервенция по проекта – <i>копие, заверено с печат на кандидата и гриф „Вярно с оригинала“</i> .	☐	☐	☐
1.11.	Приложено е пълномощно на лицето, което подписва с електронен подпис от името на кандидата документите за кандидатстване по проектното предложение и допълненията и поясненията по проектното предложение (ако е приложимо)	☐	☐	☐
1.12.	Приложено е пълномощно на потребителя в Модула за Електронни услуги в ИСУН за целите на подаване на проектното предложение по схемата (ако е приложимо)	☐	☐	☐
1.13.	Приложен е опис на документите	☐	☐	☐
2.	Проектното предложение отговаря на критериите за допустимост	☐	☐	☐
2.1.	Допустимост на кандидата	☐	☐	☐
2.2.	Съответствие с максимално допустимия период на изпълнение	☐	☐	☐
2.3.	Съответствие с допустимите дейности по схемата.	☐	☐	☐
2.4.	Съответствие с допустимите разходи	☐	☐	☐
2.5.	Съответствие с максимален размер на безвъзмездната финансова помощ по проекта	☐	☐	☐
2.6.	Съответствие с териториалния обхват на схемата	☐	☐	☐
2.7.	Проектът предвижда мерки, свързани с публичността и разпространението на информация, съгласно Изискванията за кандидатстване	☐	☐	☐
2.8.	Всички обекти на интервенция са в зони на въздействие от ИПГВР, одобрени от УО на ОПРР. Изискването не важи за проекти за интегриран градски транспорт	☐	☐	☐
2.9.	Проектното предложение включва една или комбинация от няколко дейности, които ще доведат до разработването на инвестиционно проектно предложение, готово за последващо кандидатстване по оперативната програма за регионално развитие за периода 2014-2020 г. (за интервенции в градска среда и градски транспорт)	☐	☐	☐
2.10.	Проектното предложение включва цялостна реконструкция на съответната сграда и прилежащо дворно пространство (за съществуващи сгради в образователна, културна и социална инфраструктура)	☐	☐	☐
2.11.	Проектното предложение включва всички енергоспестяващи	☐	☐	☐

№	Проверка	Да	Не	Н/П
	мерки, предписани в обследването за енергийна ефективност, в т.ч. мерки за оползотворяване на възобновяеми енергийни източници (където са приложими), които водят до съответствие на сградата с нормативните изисквания за енергийна ефективност и имат пряк екологичен ефект (за съществуващи сгради в образователна, културна и социална инфраструктура)			
2.12.	Получено е предварително съгласие от МТСП за интервенции свързани с основен ремонт/реконструкция и изграждане на подходяща инфраструктура за предоставяне на услуги в общността за възрастни хора	☐	☐	☐
2.13.	Получено е предварително съгласие от Работната група към Министъра по управление на средствата от ЕС за интервенции свързани с основен ремонт/реконструкция и изграждане на социални жилища за настаняване на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение	☐	☐	☐
3.	Проектното предложение отговаря на критериите за техническо и финансово качество	☐	☐	☐
3.1.	Целта на проектното предложение е ясно и точно формулирана и съответства на целта на настоящата схема за безвъзмездна финансова помощ.	☐	☐	☐
3.2.	Дейностите са описани подробно и обхватът и времетраенето им е напълно ясен	☐	☐	☐
3.3.	Предложените дейности са подходящи и необходими, съответстват на целите и очакваните резултати и са насочени към тяхното постигане	☐	☐	☐
3.4.	В предложението е описано как очакваните резултати допринасят за изпълнението на специфичните/конкретните цели на проекта	☐	☐	☐
3.5.	Времевият обхват на отделните дейности в плана за действие е реалистичен; разпределението на дейности във времето е балансирано и позволява гладко управление и изпълнение	☐	☐	☐
3.6.	Представена е информация за планираните процедури за избор на изпълнители от страна на бенефициента (по ЗОП)	☐	☐	☐
3.7.	Проектното предложение съдържа обективно проверими индикатори за продукт и резултат	☐	☐	☐
3.8.	Проектът предвижда ясна институционална организация за управление; длъжностите на членовете на екипа са подробно описани;	☐	☐	☐
3.9.	Има пълно съответствие между дейности и бюджет;	☐	☐	☐
3.10.	Бюджетните пера са ясни и детайлни и са необходими и достатъчни за изпълнението на проектното предложение;	☐	☐	☐

ВАЖНО!

В случай на констатирани пропуски/несъответствия на проектното предложение с предварително оповестените изисквания, конкретният бенефициент има право да коригира съответния формуляр за кандидатстване в срок, посочен от УО на ОПРР, но не повече от 10 дни от датата на изпращане на съответното уведомително писмо.

Искането може да бъде изпратено до кандидата по електронна поща, на ел.адрес, посочен във формуляра за кандидатстване и/или чрез Модула за електронни услуги на ИСУН.

В случай, че Искането за допълнение и пояснение бъде изпратено чрез Модула за електронни услуги, кандидатът получава съобщение на електронния адрес, посочен при регистрацията на потребителя, подал проектното предложение в ИСУН.

Кандидатът следва да приложи стъпките, описани в Приложение Л Ръководството за потребители, за да прегледа Искането за допълнение и пояснение и да отговори на същото, като прикачи в системата изисканите документи или приложи коригираните версии на съществуващи файлове.

В резултат от оценката на проектното предложение, Договарящият орган си запазва правото да отстрани заложен от конкретния бенефициент дейности, по препоръка на проверяващите експерти, в случаите, когато те са недопустими и/или са свързани с недопустими разходи. Договарящият орган си запазва правото да намали проектобюджета по препоръка на проверяващите експерти, в случаите, в които разходите са недопустими или не отговарят на пазарната им стойност, като се съблюдава изискването за процентно съотношение между отделните разходи.

7. СКЛЮЧВАНЕ НА ДОГОВОРИ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ И ОБЩИ ПРАВИЛА ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО ИМ

7.1. Уведомяване относно решението на Договарящия орган

Кандидатите ще бъдат уведомени писмено относно решението на Договарящия орган във връзка с тяхното проектно предложение.

Съгласно чл. 29 от ПМС № 121/31.05.2007 г. Договарящият орган уведомява одобрените и неодобрените кандидати в срок от 15 работни дни от издаването на решението за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

7.2. Сключване на договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ

След решението на Договарящия орган за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ кандидатът ще бъде поканен да сключи договор за изпълнението на проекта, в който са описани правата и задълженията, които възникват за бенефициента (вж. Приложение Е).

7.3. Общи правила при изпълнението на проекти по договори за безвъзмездна финансова помощ

Правата и задълженията, които възникват за бенефициента, са описани в приложения стандартен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ – специални и общи условия (Приложения Е1 и Е2).

7.3.1. Специални условия, приложими при изпълнението на проектите

Всички допустими разходи (надлежно доказани със съответната фактура или друг допустим счетоводен документ) могат да бъдат представени за плащане само веднъж

– т.е. разходите, за които е поискана безвъзмездна финансова помощ, не могат да бъдат предоставяни за плащане към други източници.

Бенефициентът е задължен да докладва и отчита изпълнението на проекта в съответните отчетни форми/формати и документи, приложени към настоящата схема и договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

Бенефициентът е задължен да осигури директен достъп на представители на Договарящия орган и/или други одитиращи институции, да извършат проверка на място на резултатите от изпълнението на проекта.

Бенефициентът трябва да води точна и редовна документация и счетоводна отчетност, отразяваща изпълнението на проекта, използвайки подходяща и адекватна електронна система. Бенефициентът се задължава да открие и поддържа отделна банкова сметка или отделна партида към наличната му банкова сметка само за нуждите на проекта като гарантира, че генерираните лихви по нея могат да бъдат проследими и доказани, както и, че информацията по банковата сметка ще позволи лесното идентифициране и проследяване на разходите до и в счетоводните му системи.

В съответствие с Указания на Министъра на финансите (№91-00-502/27.08.2007 г.) относно третиране на данък върху добавена стойност като допустим разход при изпълнение на проекти по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, издадени на основание §6 от Преходните и заключителни разпоредби на ПМС №62/21.03.2007 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, Бенефициентите са отговорни за администриране на процеса на определяне на данък върху добавената стойност като допустим разход. ПМС №62/21.03.2007 г. въвежда понятието „възстановим данък добавена стойност” и го определя като недопустим разход за съфинансиране от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС. Бенефициентът ще следва Указанията на Министъра на Финансите (**Приложение И към настоящите Насоки за кандидатстване**) за определянето на ДДС като възстановим и като невъзстановим (допустим разход), за оформянето на Искането за плащане, за документалната отчетност, както и всички други свои задължения по Указанията във връзка с получаване на средства от Договарящия орган.

Дълготрайните материални и нематериални активи, придобити от бенефициента изцяло или частично с предоставената безвъзмездна помощ, не могат да бъдат прехвърляни на трети страни по време на изпълнението на проекта и в определен период след неговото завършване, съгласно т.7.3 от Общите условия към договора за безвъзмездна помощ (**Приложение Е2**). В случай на нарушение на тези условия, средствата, получени като безвъзмездна финансова помощ, се възстановяват в пълния им размер от бенефициента.

7.3.2. Окончателен размер на безвъзмездната финансова помощ

Общата сума, която Договарящият орган ще изплати на бенефициента, не може да надвишава максималния размер на безвъзмездната финансова помощ. Размерът на безвъзмездната финансова помощ по договора е дължим до размера на сертифицираните допустими разходи, извършени от бенефициента. Недопустими разходи не подлежат на възстановяване.

7.3.3. Невъзможност да се изпълнят целите на проекта

Ако бенефициентът не може да изпълни дейностите, заложи в договора, Договарящият орган има правото да спре плащанията цялостно или частично, в зависимост от невъзможността за изпълнение на задълженията от страна на бенефициента.

7.3.4. Промени в договора и бюджета

Изменение на договора за безвъзмездна финансова помощ се извършва чрез сключване на анекс (допълнително споразумение) към договора по взаимно съгласие на страните. Анексът към договора не може да нарушава конкурентните условия, съществуващи към момента на сключване на договора, и равното третиране на бенефициентите.

7.3.5. Плащания

Предоставянето на средствата на Националния фонд (НФ) от структурните фондове на Европейския съюз и от Кохезионния фонд и разходването им от конкретните бенефициенти-общини ще се извършва по следният начин:

чрез трансфер на средства по отделна банкова извънбюджетна сметка на бенефициента – община; / подходът по т. 1.1 от ДДС № 07/2008 г./Получаването и разходването на тези суми се отчитат от конкретния бенефициент -община, като операции с извънбюджетни средства, независимо от начина на отпускане и усвояване.

Средствата ще се превеждат по банкова сметка 7443, на бенефициента – община . След откриването на сметката конкретният бенефициент незабавно уведомява УО за нейния IBAN и BIC на обслужващата банка. (ако бенефициентът вече прилага сметка 7443 за други средства на НФ съгласно писмо на МФ и БНБ ДДС № 07/2008 г.) посочва се нейния номер и обслужваща банка).”.

Плащанията от Договарящият орган към конкретния бенефициент ще се извършват във формата на авансово, междинно/ междинни и окончателно плащания.

Авансовото плащане е до 35% от стойността на безвъзмездната финансова помощ.

Авансовото плащане се извършва след представяне на искане за плащане по образец (**Приложение Е1-II**) с включени приложения към него на следните документи:

- Копие на подписания от двете страни договор /Бенефициент и Договарящ орган/;
- Копие от подписани договори на бенефициента в качеството му на възложител по дейности за услуга с включена клауза за авансово плащане;
- запис на заповед по образец **Приложение Е1-VIII** или банкова гаранция по образец **Приложение Е1-IX** за размера на аванса в полза на ДОГОВАРЯЩИЯ ОРГАН, както и Решение на Общинския съвет, с което се разрешава поемане на задължението.
- копие от Удостоверение за регистрация по чл. 104 от ЗДДС, заверено „вярно с оригинала” (ако е приложимо).

Междинно/междинни и окончателно плащания се извършват на базата на действително извършени разходи и след представяне на междинен/междинни и окончателен финансов отчет.

7.3.6. Наблюдение на изпълнението на проекта и постигане на заложените резултати

Съгласно правилата на Регламент (ЕО) № 1083/2006 г. (чл. 60(b)) и № 1828/2006 г. (чл. 13(2)), Договарящият орган или упълномощените от него лица трябва да извършват проверки за удостоверяване на административните, финансовите, техническите и физическите аспекти на проектите. Проверките могат да бъдат както административни – проверка на документи, предоставени за възстановяване на разходи, така и проверки на място за изпълнение на дейностите, заложените по проектите.

Договарящият орган ще следи за изпълнението на договора, постигането на заложените индикатори и резултати, както и спазването на декларираните обстоятелства и др., което ще се извършва чрез проверки на място, включително до 5 години след приключване на договора. В случай на неизпълнение Договарящият орган може да изиска възстановяване на вече платени от ДО към бенефициента средства.

7.3.7. Отчитане на проектите

Бенефициентът трябва да води точна и редовна документация и счетоводни отчети, отразяващи изпълнението на проекта, използвайки подходяща система за документация и счетоводно отчитане.

Бенефициентът е задължен да пази цялата документация по проекта за срок от три години след приключване на Оперативната програма в съответствие с чл. 89 (3) от Регламент на Съвета № 1083/ 2006 г.

След приключване на дейностите по проекта, но не по-късно от 2 месеца преди изтичане срока на договора за БФП, **бенефициентът следва да представи пред УО на ОПРР:**

- Описание на процеса на избор на идеята за най-доброто обемно/пространствено решение вкл. доказателства, че изборът е извършен в процес на широко обсъждане
- **1 копие на Технически или работен инвестиционен проект** съгласно Закона за устройство на територията, Наредба № 4 за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти и Наредба № 4 от 1 юли 2009 г. за реструктуриране, изпълнение и поддържане на строежите в съответствие с изискванията за достъпна среда за населението, включително за хора с увреждания, Наредба № 1 от 12 януари 2009 г. за условията и реда за устройството и безопасността на площадките за игра (*ако е приложимо*), и друга свързана подзаконова нормативна уредба, придружен от **подробни количествени сметки по всички части**. Техническият/ работният проект следва да бъде надлежно съгласуван с всички експлоатационни дружества и други съгласувателни органи и одобрен от главния архитект на Общината, когато се изисква съгласно ЗУТ.
- **Оценка на съответствието на инвестиционния проект със съществените изисквания към строежите**, изготвен като комплексен доклад от лицензирана фирма-консултант /независим строителен надзор/ за строежи 1-ва и 2-ра категория или Решение на експертния съвет на одобряващата администрация за строежи 3 -та, 4-та и 5-та категория, съгласно чл.142, ал.6 от ЗУТ.
- **Становище от съответната компетентна институция - РИОСВ** дали следва да бъдат проведени разрешителните и/или съгласувателните процедурите по Закона за опазване на околната среда (ЗООС), Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) и Закона за защитените територии (ЗЗТ).
- **Разрешение за строеж** по реда на чл. 148-156а от ЗУТ
- **Подробна Количествено-стойностна сметка**, представена по отделни обекти на интервенция;

В случай на интервенции върху съществуващи сгради, задължително се представят:

- **Обследване за енергийна ефективност** по реда на чл. 16 от Закона за енергийната ефективност, **сертификат за актуално състояние на потреблението на енергия**, издаден по реда на чл.17 от ЗЕЕ и **Оценка за съответствие на инвестиционния проект със същественото изискване**

по чл. 169, ал. 1, т. 6 от ЗУТ, изготвена по реда на Наредба № 7 от 2004 г. за енергийна ефективност, топлосъхранение и икономия на енергия в сгради. Всички проекти и дейности, свързани с внедряване на мерки за енергийна ефективност и оползотворяване на ВЕИ, трябва да отговарят и на изискванията на Закона за енергийната ефективност, Закона за устройство на територията и на подзаконовата нормативна база за тяхното прилагане.

В случай на интервенции, генериращи приходи по смисъла на чл.55 от Регламент (ЕО) № 1083/2006, задължително се изготвя финансов анализ съгласно Ръководство за анализ разходи-ползи на инвестиционните проекти” на ЕК и Работен документ № 4: Насоки относно методологията за извършване на анализ разходи – ползи.

За проекти за Интегриран градски транспорт се представят и следните документи:

- предварително изготвено пред-инвестиционно проучване, включващо всички данни и информация съгласно т. 4.2.3 (4).
- финансови анализи - за проекти с очаквана стойност на разходите до **10 000 000 лв.** и анализ разходи-ползи в съответствие с насоките на ЕК за изготвяне на анализ разходи-ползи (Ръководство за анализ на инвестиционни проекти по разходи-ползи и Указания към методиката за изготвяне на анализ разходи-ползи, (Работен документ 4), издадени от Генерална дирекция „Регионална политика” на ЕК, публикувани на интернет страницата <http://www.eufunds.bg>) - **за проекти с очаквана стойност на разходите над 10 000 000 лв.**
- Подходяща извадка от актуална транспортно-комуникационна схема на града, интегрирания план за градско възстановяване и развитие и общинския план за развитие, доказваща съответствие на проектното предложение с цитираните документи

Едва след приемането/одобрението на представените документи от страна на УО на ОПРР, бенефициентът може да изготви и представи на съответния Регионален отдел **окончателен доклад, попълнен по образец на Договарящия орган,** относно изпълнението и постигнатите резултати. В доклада се посочва постигането на резултатите и целите на съответния проект чрез предварително зададените индикатори, както и се отчита реалното изпълнение на заложените стойности на индикаторите. Докладът трябва да описва и основните проблеми, възникнали по време на изпълнението на съответния проект, как тези проблеми са били решени, както и какви са били причините те да не бъдат преодолени. В случай, че не са постигнати резултатите от проекта или предварително зададените стойности на индикаторите, трябва да бъде представено подробно обяснение за причините.

Бенефициентът трябва да води прецизни и редовни доклади и прозрачни сметки за изпълнението на проекта.

7.3.8. Публичност

Проектите трябва да предвиждат мерки за публичност и информираност за популяризиране на получената финансова подкрепа от Оперативна програма „Регионално развитие” чрез Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) в съответствие с правилата на ЕС за комуникация и визуализация, предвидени в чл. 8 от Регламент (ЕО) № 1828/2006 г. на Комисията и приложение 1 към него и с Насоките за осъществяване на мерките по информация и публичност от бенефициентите по ОПРР (**Приложение 3**).

8. СПИСЪК НА ПРИЛОЖЕНИЯТА

Документи за попълване	ПРИЛОЖЕНИЕ А: Формуляр за кандидатстване, съдържащ Контролен лист за оценка на проектното предложение
	ПРИЛОЖЕНИЕ Б: Бюджет на проекта (Таблица 1: Общи допустими разходи, Таблица 2: Източници на финансиране, Таблица 3: Опис на дейностите за информиране на гражданското общество, Таблица 4: Опис на дейностите за публичност на проекта)
	ПРИЛОЖЕНИЕ В1: Декларация, че проектът не е финансиран от национални програми с публично финансиране, европейски програми или други донорски програми
	ПРИЛОЖЕНИЕ В2: Декларация, че проектът не е финансиран от национални програми с публично финансиране, европейски програми или други донорски програми (представя се при подписване на договора за безвъзмездна финансова помощ)

Документи за информация	ПРИЛОЖЕНИЕ Е1: Проект на стандартен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ;
	ПРИЛОЖЕНИЕ Е1-II: Образец на Искане за плащане;
	ПРИЛОЖЕНИЕ Е1-III: Формуляр на финансова идентификация;
	ПРИЛОЖЕНИЕ Е1-IV: Образец на Междинен/Окончателен доклад (технически);
	ПРИЛОЖЕНИЕ Е1-V: Образец на Междинен и Окончателен финансов отчет;
	ПРИЛОЖЕНИЕ Е1-VI: Образец на запис на заповед;
	ПРИЛОЖЕНИЕ Е1-VII: Образец на банкова гаранция
	ПРИЛОЖЕНИЕ Е1- VIII: Образец на доклад за фактически констатации;
	ПРИЛОЖЕНИЕ Е2: Общи условия към финансираните договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОПРР.
	ПРИЛОЖЕНИЕ Ж: Декларация за нередности
	ПРИЛОЖЕНИЕ XVII: Указания за съхранение на документите по Оперативна програма “Регионално развитие” 2007-2013 г.
	Приложение З: Насоки за осъществяване на мерките по информация и публичност от бенефициентите по ОПРР.

	<p>ПРИЛОЖЕНИЕ И:</p> <p>Указания на Министерство на финансите № 91-00-502/27.08.2007 г. за третиране на ДДС като допустим разход при изпълнение на проекти по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС</p> <p>Указания на Министерство на финансите ДНФ № 04/26.07.2010 г. относно условията и реда за изплащане на безвъзмездна финансова помощ със средства на Структурните и Кохезионния фондове на Европейския съюз и кореспондиращото национално съфинансиране</p> <p>Указания на Министерство на финансите ДНФ № 05/21.10.2010 г. относно сертифициране на разходите по Оперативни програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фондове на Европейския съюз</p> <p>Указания на Министерство на финансите ДНФ № 07/22.12.2010 г. относно отписване и възстановяване на недължимо платени и надплатени суми, както и на неправомерно получени или неправомерно усвоени средства по проекти, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фондове на Европейския съюз</p> <p>Указания на Министерство на финансите ДДС № 07/04.04.2008 г. относно редът и начинът за предоставяне на общини на средствата на Националния фонд от структурните фондове на Европейския съюз и от Кохезионния фонд, на средствата на Разплащателната агенция към Държавен фонд „Земеделие” и тяхното отчитане</p> <p>Постановление № 330/5.12.2011 г. за допълнение на Постановление № 62 на Министерския съвет от 2007 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от СФ и КФ на ЕС;</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ И-1: Декларация за съгласие за предоставяне на информация във връзка с ДДС от компетентните органи по приходите</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ И-2: Информация за размера на невъзстановимия данък върху добавена стойност, който се включва като допустим разход по проекта</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ И: Общи насоки за избягване на конфликт на интереси по смисъла на чл.52 от Регламент (ЕО) 1605/ 2002 и за спазване принципа на безпристрастност и независимост при управление на оперативните програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фондове на ЕС</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ К: Методически указания за определяне на размера на финансови корекции за нарушения при изпълнението на проекти, съфинансирани по Оперативна програма „Регионално развитие” 2007 -2013</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ Л: Ръководство на потребителя за работа с Модула за електронни услуги на Информационната система за управление и наблюдение на Структурните инструменти на Европейския съюз в България.</p>
	<p>ПРИЛОЖЕНИЕ М-1: Указания за проекти, генериращи приходи</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ М-2: Инструкция от Сертифициращия орган във връзка с проекти, генериращи приходи и прилагането на чл.55 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета от 11 юли 2006 г.</p>